

Sygn. akt **II AKa 226/18**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Mania (spr.)
Sędziowie:	SA Grzegorz Chojnowski SA Stanisław Stankiewicz
Protokolant:	st. sekr. sądowy Karolina Pajewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Szczecinie Bogumiły Mateckiej

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2019 r. sprawy

P. L.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 11 lipca 2018 r., sygn. akt III K 35/18

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. K. kwotę 147,60 (stu czterdziestu siedmiu 60/100) złotych z VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

III. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze.

Stanisław Stankiewicz A. G. C.

Sygn. akt **II AKa 226/18**

UZASADNIENIE

P. L. został skazany prawomocnymi, podlegającymi wykonaniu wyrokami:

1) Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 8 września 2016 r. sygn. akt III K 307/15 zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 2 lutego 2017 r. sygn. akt II AKa 208/16, za przestępstwa:

- z art. 197 § 1 k.k. w zbiegu z art. 157 § 2 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k. popełnione w dniu 9 sierpnia 2015 r., za które orzeczono karę 3 (trzech) lat pozbawienia wolności,

- z art. 189 § 1 k.k. popełnione w dniu 9 sierpnia 2015 r., za które orzeczono karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, za które na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczono karę łączną 3 (trzech) lat i 9 (dziewięciu) miesięcy pozbawienia wolności, którą skazany P. L. odbywał od dnia 9 sierpnia 2015 r. do dnia 17 grudnia 2015 r. oraz od dnia 16 stycznia 2016 r. i będzie odbywał do dnia 4 czerwca 2019 r.,

2) Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 12 kwietnia 2017 r. sygn. akt IV K 1168/16, za ciąg przestępstw z art. 202 § 3 k.k. w związku z art. 91 § 1 k.k. popełnionych w okresie od dnia 3 czerwca 2014 r. do dnia 2 listopada 2014 r., za które orzeczono karę 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności, którą skazany P. L. będzie odbywał w okresie od dnia 4 czerwca 2019 r. do dnia 2 czerwca 2024 r.

Po rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem łącznym z dnia 11 lipca 2018 r., sygn. III K 35/18:

I. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 i 4 k.k. połączył kary łączne pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w punktach 1 i 2 części wstępnej wyroku, w sprawach III K 307/15 oraz IV K 1168/16 i wymierzył P. L. karę łączną 8 (ośmiu) lat pozbawienia wolności, a w pozostałym zakresie łączone wyroki pozostawił do odrębnego wykonania;

II. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w punkcie I części dyspozytywnej wyroku kary łącznej pozbawienia wolności, zaliczył okres od dnia 9 sierpnia 2015 r. godz. 6.15 do dnia 16 grudnia 2015 r. godz. 6.15 i od dnia 16 stycznia 2016 r. godz. 6.15;

III. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła obrońca skazanego. W oparciu o art. 438 pkt 2 k.p.k. wyrokowi zarzuciła obrazę przepisów postępowania mających wpływ na treść orzeczenia, a w szczególności: art. 7 k.p.k. w zw. z art. 571 § 1 k.p.k. wskutek nieprawidłowego rozważenia okoliczności niniejszej sprawy i zgromadzonego materiału dowodowego w szczególności opinii Zakładu Karnego o zachowaniu się skazanego w okresie odbywania kary, który przemawia za zastosowaniem wobec skazanego przy wymiarze kary łącznej zasady pełnej absorpcji.

Podnosząc powyższy zarzut wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie kary łącznej w wymiarze 5 lat pozbawienia wolności przy zastosowaniu wobec skazanego zasady pełnej absorpcji, ewentualnie o:
2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Nadto wniosła o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu przed sądem II instancji według norm przepisanych, jednocześnie oświadczając, iż koszty te nie zostały uiszczone w żadnej części przez jakąkolwiek osobę.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy P. L. jest oczywiście bezzasadna i jako taka na uwzględnienie nie zasługuje. Nedorzecznym w realiach sprawy jest bowiem oczekiwanie orzeczenia wobec skazanego kary łącznej pozbawienia wolności z zastosowaniem zasady absorpcji, a to dlatego, że brak ku temu bezspornie jakichkolwiek racjonalnych przesłanek. Orzekając karę łączną sąd po myśli art. 85a k.k. zobowiązany jest bowiem wziąć pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Przywołany przepis wskazuje wprawdzie na preferencję postulatów prewencji specjalnej, mają one – jak słusznie zauważa sąd I instancji na stronie 4 uzasadnienia wyroku – pierwszeństwo i są decydujące przy wymiarze kary łącznej, nie eliminuje to jednak wymagania wymierzenia takiej kary, która zdolna byłaby osiągnąć także cele w zakresie prewencji generalnej, rozumianej jako kształtowanie prawidłowej świadomości

prawnej społeczności, a co sąd meriti zasadnie zauważa na stronie 6 uzasadnienia wyroku. Temu zaś we wszelkich jej płaszczyznach orzeczona wobec skazanego kara łączna 8 lat pozbawienia wolności czyni niewątpliwie zadość.

Wychowawcze cele kary realizowane są przy tym przez kształtowanie postawy sprawcy, do której istoty należy krytyczny stosunek do własnego czynu oraz do przestępstwa w ogóle. Cele zapobiegawczy kary wyraża się z kolei w zapobieżeniu zagrożenia jakie dla społeczności stwarza pobyt skazanego na wolności. Generalnie chodzi tu zatem o takie kształtowanie kary, która najskuteczniej zapobiegnie powrotowi skazanemu do przestępstwa. Oba te cele uzależnione są od oceny osobowości skazanego – w tym m.in. jego charakteru, zdolności do samooceny, sumienia, postawy wobec wartości społecznych, generalnie poziomu jego demoralizacji. Cechy te w przypadku skazanego P. L. przemawiają także i to zdecydowanie za zasadnością orzeczenia do niego kary łącznej w rozmiarze ukształtowanym przez sąd I instancji. Skazany przed osadzeniem, jak słusznie zauważa to sąd I instancji na stronie 2 uzasadnienia wyroku - posiadał opinię negatywną. „Sąsiedzi – jak wynika z opinii o skazanym – odetchnęli z ulgą, gdyż ustały hałasy, nie ma w nocy głośnych imprez”, „na temat dotychczasowego trybu życia oraz popełnionych przestępstw ustosunkowany jest bezkrytycznie” (k. 15). Podobnie w opinii o skazanym z dnia 19.11.2018 r. (k. 113). Bez zrozumienia zaś naganności postępowania nie ma mowy o skutecznej resocjalizacji. Uwzględnienie zaś do skazanego celów wychowawczych i zapobiegawczych, wbrew temu co sugeruje skarżąca, wcale nie oznacza konieczności łagodnego potraktowania skazanego, podobnie innych powrotnych przestępców, może bowiem niekiedy wskazywać, a z reguły wskazuje na potrzebę dłuższego procesu jego/ich resocjalizacji w warunkach izolacji. Dotyczy to niewątpliwie P. L. karanego, poczynając od 25.05.2004 r. 8 (słownie: osiem) razy (k. 17), w tym za przestępstwo zgwałcenia i pozbawienia wolności, za które orzeczono karę pozbawienia wolności oraz posiadanie i przechowywanie celem dalszego rozpowszechniania treści pornograficznych z udziałem małoletnich na karę 5 lat pozbawienia wolności (k. 21-34), a które to kary w sprawie podlegały łączeniu. Te skazania były związane, jak zasadnie zauważa to sąd I instancji na stronie 5 uzasadnienia wyroku, z szeroko pojętą „działalnością skierowaną przeciwko wolności oraz wolności seksualnej i obyczajności”. W takim zaś wypadku prognoza resocjalizacyjna do skazanego jest i pozostaje bezspornie negatywna.

Skarżąca przeszacowuje tu niewątpliwie znaczenia tzw. pozytywnej opinii penitencjarnej skazanego za okres izolacji. Wyrazem tego jest eksponowany fakt pięciokrotnego nagrodzenia skazanego w okresie odbywania kary poczynając od 17.12.2016 r., tj. na przestrzeni trzech lat, co daje średnią 1,66 na rok, a czego nie sposób uznać za szczególne, czy wybitne osiągnięcie. Opinia o skazanym jest przy tym jedną z wielu przesłanek kształtujących prognozę kryminologiczno-społeczną i wcale nie priorytetową. W przypadku skazanego wysoce zresztą prawdopodobnym jest, że owa opinia to jedynie efekt dobrego przystosowania się do warunków izolacji, w której skazany przebywa kolejny już raz, prosty efekt respektowania regulaminu odbywania kary i nic ponad. Skazany nie wykonał de facto póki co żadnej pracy nad sobą, nie uczynił też praktycznie nic, aby zadośćuczynić społecznemu poczuciu sprawiedliwości, nie sposób zatem uznać, że już dotychczasowy jego pobyt w izolacji spowodował trwałe i pożądane zmiany w jego osobowości gwarantujące respektowanie obowiązującego porządku prawnego.

Rozmiar kary łącznej ograniczony granicami określonymi w art. 86 § 1 k.k. uzależniony jest oczywiście także od bliskości podmiotowej i przedmiotowej popełnionych przestępstw, rodzaju i rozmiarów wyrządzonej szkody, pobudek i sposobu działania sprawcy, jego właściwości i warunków osobistych, sposobu życia przed wkroczeniem na drogę przestępczą i późniejszego jego zachowania się (zob.: wyrok SN z dnia 5.02.1980 r., sygn. akt III KR 9/80, OSNPG 1980 z. 11, poz. 139), zatem w przypadku skazanego za okres jego pobytu w zakładzie karnym (zob.: wyrok SN z dnia 12.09.1985r., sygn. akt II KR 245/85, OSNKW 1986/5-6/39), przy czym bliski podmiotowy i przedmiotowy związek między przestępstwami, czy też nawet podobieństwo tych przestępstw nie jest tu tak istotną przesłanką wymiaru kary łącznej, aby ograniczało albo eliminowało którekolwiek z dyrektyw wymiaru kary (zob.: wyrok SN składu siedmiu sędziów z dnia 6.07.1976 r., sygn. akt VI KRN 144/76, OSNPG 1976 z. 10, poz. 83). Kara łączna pozostaje wszak karą za całokształt przestępczej działalności, a jako zaś taka niewątpliwie winna być karą sprawiedliwą. Taką niewątpliwie jest kara łączna 8 lat pozbawienia wolności, orzeczona do skazanego.

Wymiar kary łącznej ma przy tym ze swej istoty charakter ocenny i to, że orzeczona kara nie spełnia oczekiwań skazanego, czy jego obrońcy, nie oznacza, że można ją skutecznie kwestionować w postępowaniu odwoławczym. Sąd

odwoławczy, o ile ukształtowana kara łączna nie narusza reguł sformalizowanych w szczególności w art. 86, 87, 88, 89 k.k., o ile zatem nie obraża prawa materialnego, jest uprawniony do ingerencji w nią jedynie wówczas, gdy wymierzona kara cechuje się rażącą niewspółmiernością (zob. także wyrok SA w Białymstoku z dnia 24 maja 2018 r., sygn. II AKa 49/18, LEX nr 2531896). Tego zaś do kary łącznej 8 lat pozbawienia wolności orzeczonej wobec skazanego przyjąć bezspornie nie sposób. Sąd I instancji władny był bowiem do orzeczenia wobec P. L. kary łącznej pozbawienia wolności w rozmiarze od 5 lat do 8 lat i 9 miesięcy, orzekając ją w rozmiarze 8 lat żadnej normy prawa nie naruszył. Uwzględnił zaś bezspornie wskazane w art. 85a k.k. dyrektywy sądowego wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności, w tym także jej społeczne oddziaływanie, które jako jeden z celów kary jest podyktowane potrzebą przekonania społeczeństwa o nieuchronności kary za naruszenie dóbr chronionych prawem i nieopłacalności zamachów na te dobra, wzmoczenia poczucia odpowiedzialności, ugruntowania poszanowania prawa i wyrobienia właściwego poczucia sprawiedliwości oraz poczucia bezpieczeństwa. Nie są oczywiście równoznaczne z wymaganiem wymierzania wyłącznie surowych kar, acz jej nie wykluczają. Oznaczają jednak przede wszystkim potrzebę wymierzenia takich kar, które odpowiadają społecznemu poczuciu sprawiedliwości, dają gwarancję skutecznego zwalczania przestępczości oraz tworzą atmosferę zaufania do obowiązującego systemu prawnego. Orzekana kara, także kara łączna winna także przy tym mieć wpływ na każdego, kto w jakikolwiek sposób dowiedział się o niej. Chodzi przy tym nie tylko o wpływ na środowisko sprawcy, ale i na środowisko osoby pokrzywdzonej, aby ugruntować świadomość, że kto w przestępny sposób narusza dobra będące pod ochroną, zostanie sprawiedliwie ukarany. Kara jest również jednym z ważnych środków zwalczania przestępczości, tak w sensie jej funkcji odstraszałającej, jak i w zakresie kształtowania społecznie pożądanych postaw. Chodzi zaś tu o to, aby każdego, w tym w szczególności osoby skazane wdrażać do poszanowania zasad współżycia społecznego oraz do przestrzegania porządku prawnego i tym samym przeciwdziałać ich powrotowi do przestępstwa. Wymierzona skazanemu kara łączną 8 lat pozbawienia wolności i jej uzasadnienie powyższe cele niewątpliwie spełnia. Jawi się zatem jako kara właściwie i sprawiedliwie ukształtowana a jako taka nie nosi znamion rażącej niewspółmierności.

W takim zaś układzie argument skarżącej zawarty w apelacji jakoby orzeczone kara w realiach sprawy była rażąco surowa nie przekonuje, bo przekonać po prostu nie może. Brak jest bowiem racjonalnych powodów, aby ją złagodzić, w tym poprzez zastosowanie do skazanego zasady absorpcji, jak tego domaga się jego obrońca. Przy charakterystyce skazanego byłoby to bowiem niezrozumiałe społecznie. Byłoby to także niczym nie uzasadnione premiowanie skazanego, tylko dlatego że popełnił szereg przestępstw o znacznym niewątpliwie ciężarze gatunkowym, a czego oczywiście zaaprobować nie sposób. Powyższe w konsekwencji czyni apelację obrońcy skazanego oczywiście bezzasadną. Nie dostarcza ona bowiem argumentów, które uzasadniałyby zmianę zaskarżonego wyroku w sposób postulowany przez skarżącą (pkt 1 apelacji). Brak jest też jakichkolwiek podstaw do wydania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym (pkt 2 apelacji).

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny, podzielając zasadność wyroku Sądu Okręgowego w 11 lipca 2018 r., sygn. III K 35/18 i nie znajdując żadnych podstaw do uwzględnienia wywiedzionej apelacji, działając na podstawie art. 437 § 1 k.p.k., zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

O zwolnieniu P. L. od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k., natomiast o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu zgodnie z art. 29 ust. 2 ustawy z 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz.U.2018.1184 ze zm.) oraz § 4 ust. 1 i 3 w zw. z § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U.2019.18).